

dusle.club

BİZİM

2

HİKAYEMİZ

GÜNEŞİN YERİ

(BİZİM HİKAYEMİZ – 4)

Horasan bölgesinin adı “ Güneşin Yeri “ anlamına gelir.

Bu ismin verilmesi bölgede İslamiyet öncesi inançların varlığına ve nüfuzuna işaret eder.

Ateşperest Zerdüştiler, Güneş tapıncına dayanan Mitra, Budizm ve Şaman inancı mensuplarının bölgede bıraktığı izler kültürel mirasın zenginliğinin ifadesidir.

Horasan adı Ortaçağ'da tüm Doğu İran, Afganistan'ın Kuzeybatısı ve Türkmenistan çöllerinin Güney bölümünü içine alır.

Günümüzde Horasan, pamuk ve şekerpancarı gibi çeşitli ürünlerin yetiştirildiği zengin bir bölgedir.

Bilim ve kültür merkezi olmanın yanı sıra Horasan aynı zamanda büyük toplumsal çalkantıların yaşandığı siyasal bir merkez konumundadır.

Abbasi devletinin yöneticileri, Horasan'ın hükümdarları, birçok hukuk hizmetinin mensupları ve ünlü konuşma ustaları Horasan'daki Merv Şehri'nden yola çıkmışlardır.

Ortaçağ'da Müslüman dünyasındaki mevcut 2500 'den fazla bilim ve kültür temsilcisinin yarısından fazlasının Merv' de doğmuş olduğu ifade edilir.

11.yüzyılda çok sayıda bilim insanının Maveraünnehir'den Merv'e göç ettirildikleri belirtilir.

Mervli bilim adamları kendi devirlerinde bilimin çeşitli dallarına tarih, filoloji, coğrafya, matematik mekanik, astronomi fizik vs. önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Ortaçağ'da Türkmenistan'da bilimin gelişmesine İran, Hint bilim geleneklerinin de katkıları olmuştur.

Merv'in kütüphanelerinde Moğol saldırısından önce çalışan ünlü bilgin Yakut da istifade etmiş Mucemul Buldan (Yurtların Sözlüğü) adlı eserini yazmıştır.

Ortaçağ yazılı kaynaklarında Merv'de bilimin gelişmesine büyük ivme kazandıran zengin kütüphanelerin olduğu hakkında birçok belge vardır.

Merv'de en az on kütüphane olduğu yazılı ifade edilir.

Kütüphanelerin hizmetlerinden faydalanmak için Horasan'ın Maveraünnehir'in Arabistan'ın ve Doğu'daki pek çok bölgeden düşünürler gelirmiş.

Merv'in tarihine ait bazı bilimsel çalışmaların ve kitapların zaman içinde kaybolup gittiği söyleniyor.

Örnek olarak Biruni'nin çalışmalarında anılan Merv'in Tarihi'ni söyleyenebilir.

Abdurrahman El-Hazini'nin zamanının en büyük fizik bilgini olduğu iddia ediliyor.

Galileo Galile'nin 17. Yüzyılda yaptığı buluşları ondan 500 yıl önce 12. Yüzyılda bulunduğu biliniyor.

Newton'un bulunduğu farz edilen yerçekimi kuvveti kanununun da aslında Türkmenistanlı El-Haziniye ait olduğu savlanıyor.

El-Hazini Merv'de Sultan Sencer'in sarayında yaşamış ve çalışmış. Felsefe ve matematik bilimini öğrenmeye çalışmış daha sonra ise geometri alanında kendini geliştirmiş.

Astronomi Tablolarının Karşılaştırılması adlı eserini 1115-1120 yılları arasında yazmış.

O tabloların yardımıyla Merv ile Bağdat arasının enlem ve boylamlarını saptamış.

Bölgede yaşayan bir başka düşünür olan Ömer Hayyam Melikşah döneminde, sarayda astrolog, hekim ve danışman olarak çalışmış.

Melikşah'ın Sultan Rasathanesi'nde başkanlık yapmış.

Ömer Hayyam güçlü bir matematikçi, astronom ve müzik sanatının önde gelen kuramcısı olarak kabul edilir.

Aynı zamanda Arap ve Fars edebiyatını iyi bilen yetenekli bir şairdir.

Horasan aynı zamanda İslam dünyasındaki dört büyük tasavvuf merkezinden biri sayılır.

Horasan Sufileri'nin Anadolu'daki tarikatlara ve Anadolu'ya giden Horasan asıllı her çeşit (Türk, Kürt İranlı) topluluklara etkileri olmuştur.

Horasan, Aleviliğin verimli serası ve sadece Batınilerin yahut Şiiilerin yatağı değildir.

İslam'ın dört mezhebine ve alt kollarına ait dini - fikri akımlar daha önce buralarda önemli kitle tabanı bulabilmişlerdir.

Başlangıçta bir inziva ve çilekeş hayata dayanan Sufilik (tasavvuf) ilerleyen süreçte Hristiyanlık, yeni Platonculuk ve Budizm'den etkilenmiştir.

Tasavvuf teriminde çokça kullanılan fena kavramı (bir şeyin içinde yok olma, kendini hiçe sayma, ölmeden önce ölme) Sufi anlayışında da mevcuttur.

Bu da Budizm'deki Nirvana kavramının bir yansımasıdır.

Nirvana Sufilerin Fenafillah, Allah'ın varlığında erimek, onunla bütünleşmek olarak adlandırdıkları hayali mertebeye örtüşür.

İran'ın Fars kentinde doğan Hallacı Mansur " Ben Hakkım (En- el Hak) " dediği için çarmıha gerilmiş ve sonrasında dersi yüzdürülmüştür.

Sufi Dervişler Türk'lerin Orta Asya'dan taşıyıp getirdiği Şamanizm'in izlerini taşır.

Horasan öteden beri tasavvufun gelişmesinde önemli bir yerdir.

Horasan'da meşhur bir Sufi'nin olmadığı bir yerleşim bir köy neredeyse yoktur.

Horasan tasavvufu Anadolu'nun İslamlaşmasında da önemli rol oynamıştır.

Türkler İslamiyet'i tanımadan önce Budizm, Zerdüştlük, Yahudilik, Hristiyanlık ve Maniheizm gibi dinleri kabul etmişlerdir.

Bu nedenlerle Anadolu Alevi-Bektaşiliği Heteredoks İslam anlayışıdır.

Çin – Hint, Orta Asya, Fars etkilerinden süzülerek Anadolu'ya giren bu varoluşsal zemin, çokluk ve çoğulluğu esas alarak Anadolu Kültürü'nü oluşturan değerlere çok önemli katkılarda bulunmuştur..

Anadolulu kimliğimizi bize kazandıran derin köklerimizi yeniden keşfetmemiz bize yeni bir ufuk ve tahayyül kazandıracaktır kuşkusuz.

Bir kültürün veya ülkenin böyle çoğul bir birikime sahip olması o temel kültür ile onu oluşturan alt kültürler veya parça kültürler arasındaki gerilim veya zorlukların çözümü için önemlidir.

Her kültür ilkin üzerinde geliştiği coğrafyanın ve kendisini geliştiren toplumun uzun tarihsel birlikteliğinin etkisi ile biçimlenir.

Her kültür gelişmesini sürdürebilmek için öbür kültürlerin kazanımlarından yararlanmak zorundadır.

Kültürün siyasallaştırılması ise hem kültürü yoksullaştırır hem kültürler ara sına düşmanlık duygusu sokar.

Her kültür ilkin kendi içerisinde çokkültürdür.

Yine her kültür insancılık, hoşgörü, çoğulculuk veya laiklik ilkesini veya düşüncesini ilkesel olarak içerir.

Anadolu müslümanlığında mistik unsur tasavvufta ortaya çıkmıştır.

Tasavvuf çok çeşitli düşünüş ve yaşayış tarzlarını içinde barındırır.

Fuad Köprülü Türklerin Anadolu'ya geldiklerinde İslam uygarlığı ile öz kültür birikimini bireşime ulaştırdıklarını öne sürer.

Anadolu müslümanlığı kavramı daha önceki kültürel birikim ile üstlenilen islam kültür birikiminin Anadolu'daki İslam dışı inanç geleneklerinden de etkilenecek bireşimlendiğini anlatır.

Yunus Emre özünde varlığın yani hakikatin sırrını bilmeyi esas alan bütüncül bir dünya görüşü ve dünya tasavvuru sunmuştur.

Yunus Emre geliştirdiği içerik ve biçim anlayışı ile Anadolu'daki Sunni Heteredoks bütün tasavvuf çevrelerinde etkili olmuş bu etkileme ve benimseme sonucu kalıcılaşarak bugüne ulaşmıştır

ANADOLU KADINLARI

(Bizim Hikayemiz - 5)

Tolerans bilginin gelişiminin ön koşuludur.

İçeriğini başkasının özelliklerine saygı duyma oluşturur ve sınırı birlikte yaşamaya uyumdur.

Tolerans katlanma değildir, katlanma toleransın negatif yönünü, hoş görme ise pozitif yönünü belirtir.

Hoş görme başkasının kendisi olma hakkını tanıma ya da kendi olmasına karışmama olarak tanımlanabilir.

Tarihte tolerans sorunu ilk kez din alanında ortaya çıkmıştır.

Tolerans fikrinin tarihi aslında din ve vicdan özgürlüğü, dolayısıyla düşünce özgürlüğü uğruna girilen mücadelelerin tarihidir.

Dinlerde mistik unsur bireyin hakikati kendi başına aramasına belli ölçülerde olanak verir.

Anadolu Müslümanlığında mistik unsur, tasavvufla ortaya çıkmıştır.

Ahlaki mükemmellik idealini öne çıkaran dinler, (İslam dini de bu bağlamda anılabilir) gizil güç olarak tolerans düşüncesinin gelişmesi için uygun bir ortam sunarlar.

İslam dininin içerdiği söz konusu mistik unsur Anadolu'da toplumsal-kültürel yaşamın insanileşmesini sağlayan en önemli etkenlerden biridir.

Batı felsefe tarihinde "laik düşünüşün ilk kıpırdanmaları" kapsamında Yunus Emre'nin çağdaşı olan Alman teolog ve düşünür Meister Eckhardt anılır ve öne çıkarılır.

Tolerans düşüncesinin tarihsel gelişimi söz konusu olduğunda, Anadolu düşünce birikimi bağlamında Eckhardt'ın çağdaşı olan Yunus Emre'nin unutulmaması gerekir.

Anadolu Selçukluları zamanında iki büyük düşünce okulu olduğu söylenir.

Birincisi “züht ve takvanın ağır bastığı ahlakçı “ Iraki “ okul.
İkincisi ise “Melametliği” benimsemiş, daha esnek, estetik yanı ağır
basan ve daha çok cezbe önem veren Horasani okuldur.

Mevlana Celaleddin Rumi 13. yüzyılda bu okulların biresimini
oluşturmuştur.

Mevlana'nın iki sufi düşünce okulundan oluşturduğu söz konusu
biresim, daha sonra örgütlenerek Mevlevilik adını almış ve
15.yüzyıldan itibaren hızla yayılmıştır.

Konya'dan yönetilen Mevlevi tekkeleri zaman zaman beliren “
Kalenderi ve Bektaşî eğilimlere rağmen” merkezîyetçi siyaset
sayesinde Mevlana'nın yaşadığı dönemde temellerini attığı sünni
çizgiyi korumuştur.

Tam anlamıyla bir Türkmen mutasavvıfı olan Yunus Emre ise, daha
çok yarı göçebe Türkmen boylarının oluşturduğu kırsal kesime
mensup bir sufidir.

Melamet birikimini özümsemiş, düşünme ve yaşamada yalın ve
gösterişsiz bir şair olarak sürekli gezip dolaşmıştır.

Yunus Emre'nin Ahmet Yesevi düşünce geleneğini sürdürdüğü
söylenir.

Geliştirdiği içerik ve biçim anlayışı ile Anadolu'daki sünni veya
heterodoks tasavvuf çevrelerinde etkili olmuş, bu etkileme ve
benimsenme sonucu kalıcılaşarak bugüne ulaşmıştır.

Yunus Emre'nin aklın, felsefenin ve dilin ortaklaşmasına kalıcı katkı
yaptığı söylenebilir.

Anadolu'da aklın-felsefenin benzeşmesinden çok çeşitlenmesine
yol açan sosyo-kültürel öğelerin varlığı da yadsınamaz.

Ağır yaşam koşulları, ağır vergi yükü ve Ortodoks Bizans devlet
baskısı gibi olumsuzluklardan ötürü Anadolu'da yaşayan ve
Müslüman olmayan halklar, Türklere ve onların Anadolu'ya
getirdikleri yeni toplumsal düzene karşı direnmemişlerdir.

Bunun yanı sıra Anadolu'ya çeşitli tasavvuf akımlarını ve tarikatları
temsil eden şeyh ve dervişlerin geldikleri bilinmektedir.

Değişik çehre ve görüntüye sahip, değişik dilleri konuşan, değişik kıyafetler giyen bu mutasavvıflar, sufiler, şeyhler ve dervişler geldikleri yerlerde kentte yaşamışlarsa kente, köyde yaşamışlarsa köylere yerleşmişlerdir.

Anadolu'da çokluğun ve çoğulculuğun, dolayısıyla da tolerans fikrinin belirginleşmesine de katkı sunmuşlardır.

Anlayış ve yaşayış bakımından heterodoks İslam bağlamında değerlendirilen "Abdalan-ı Rum" denilen "Anadolu Abdalları" ya da "Horasan Erenleri" sufiliğın Anadolu'da yayılmasına önemli katkıda bulunmuşlardır.

Anadolu'daki Türk beylikleri dönemlerinde kurulmuş kadın örgütlenmesi teşkilatına da "Bacıyan-ı Rum" adı verilmiştir.

"Bacıyan-ı Rum" teriminin "Anadolulu kadınlar, kız kardeşler" anlamına geldiği belirtilir.

Bacıyan-ı Rum teşkilatı kadınlar arasındaki yardımseverliğin ve doğruluğun gelişmesine katkı sağlamış, yetim ve kimsesiz genç kızları koruma altına alarak onların eğitimlerinden evliliklerine kadar sorumlu olmuşlardır.

Ayrıca kimsesiz ihtiyar kadınların bakımı, maddi sıkıntısı olanlara yardım ve genç kızların evlendirilmeleri gibi birçok sosyal hizmetlerde bulunmuşlardır.

Abdal ya da baba lakabıyla anılan Geyikli Baba, Abdal Musa, Abdal Murad, Doğulu Baba gibi tahta kılıçlı dervişler kuruluş döneminde Osmanlı egemenleriyle savaşlara katılarak büyük yararlıklar göstermişler ve saygınlık kazanmışlardır.

Abdallar büyük ölçüde coşkulanım ve kutsal aşka dayalı Melameti Sufiliğın Anadolu'da Türkmen gelenekleriyle ve yerel kültür birikimiyle karışmasını ve böylece "bağdaştırmacı" yaklaşımın belirginleşmesini özendirmişlerdir.

Bağdaştırmacı birikimden Babailer ve Şeyh Bedreddin Hareketi gibi Anadolu halk tarihinin en önemli olayları köklenmiştir.

Ahmet Yesevi ve erenleri öz ve köken bağınazlığından uzak hoşgörölü bir tutum sergileyebildikleri ve var olan yaşam tarzına

saygı duydukları için, eski gelenek ve göreneklerin İslam'ın kabulünden sonra da yeni biçimler kazanarak varlığını sürdürmesini sağlamışlar ve böylece heterodoks İslam geleneğinin oluşmasına önemli katkıda bulunmuşlardır..

Yesevilik Anadolu'da Haydarilik ve Bektaşiliğin esin kaynağı olmuştur.

Yesevilik'in 13. Yüzyılda Anadolu'da içinde eridiği ya da dönüştüğü dönemin güçlü tarikatı Vefailik'in de bunda payı olduğu söylenebilir.

Vefailik, Babailer isyanının önderi Baba İlyas'ça temsil edilir.

Güncel anlamda çoğulcu demokrasi düşüncesinin oluşumuna belirgin biçimde katkı yapmış olan önemli tarihsel-kültürel olayların başında İslam kültür çevresinde "Hicret'in ikinci yüzyılından beri bilinen, fütüvvet birliklerinin bir araya gelmesiyle kurulan " fütüvvet örgütleri" gelir.

Fütüvvet Arapça'da genç , yiğit gibi anlamlar taşır.

Bu kavramın tasavvuf ile eş anlamlı kullanıldığı da görülür.

Fütüvvetçiliğin devamı ya da Anadolu'daki yeni bir biçimi olan Ahilik de bu bağlamda değerlendirilebilir.

Ahilik'in ortaya çıktığı 13. Yüzyılda toplumsal huzursuzluğa yol açan olaylar olur.

Bu olayların başında Moğolların Anadolu'da ilerlemeleri Mısır, Bizans , Ermeni kışkırtmaları ve Anadolu Selçuklu hükümdarlarının yenilgileri gelir.

Çoğu yenilgiyle sonuçlanan savaşlar Anadolu halkının yaşamını zorlaştırır.

Ahilik Anadolu'da Selçuklu toplum yapısında yaratılan toplumsal-mesleksel yönden en önemli kuruluşlardan biridir.

Anadolu hoşgörü kültürünün yönetenlerle yaşanan problemlerde isyankar bir kimliğe dönüştüğü de görülür.

Ve evet isyan insani bir haktır.

ANADOLU İSYANLARI

(Bizim Hikayemiz – 6)

Toplumsal köken bakımından geniş bir alt tabaka hoşnutsuzluğuna dayanan Babai hareketi ite baskı, kıyım ve sürgünlerin, dışta ise Moğol istilasının yol açtığı birtakım olumsuzlukların olduğu bir dönemde ortaya çıkar.

Baba İshak vergi toplayıcıların tutumunu öne sürerek Selçuklu yönetimine karşı ayaklandı.

Anadolu Selçuklu Devleti toprak düzeni, zor yaşam koşullarının doğmasına ve yaşanmasına neden oluyordu.

Babailer hareketinin yaygınlaşmasında belirleyici etmen toplumsal hoşnutsuzluk ve bu toplumsal hoşnutsuzluk sonucu doğan” karşıt, muhalif” tutumdu.

Başlıca üretim ve geçim kaynağını oluşturan topraklar ya devlet yönetiminin ya da çok az sayıda zenginin denetimindeydi.

İsyanın yayıldığı alan Amasya, Tokat, Çorum, Sivas, Kayseri, Yozgat, Adıyaman, Maraş, Malatya'yı kapsıyordu.

İsyanın ilginç yönü Müslümanların belirleyici katılımına karşı, Orta Anadolu'nun bazı yerlerinde yaşayan farklı dinlerden insanların da bu isyana katılmasıdır.

Söz konusu yerlerde yaşayan Hristiyan halkın bir bölümü, hem benzer yaşam koşullarından, hem de Baba İlyas'ın dile getirdiği çoğulculuğa ve toleransa dayanan bağdaşımcı görüşlerle kendilerini özdeşleştirdiklerinden dolayı başkaldırıya katılmışlardır.

Müslüman göçebe Türkmenler, başkaldırının gerçekleştiği yörenin yerli halkının bir bölümü ve bazı Hristiyanları bir araya getiren temel öğe, Babailerin görüşlerinde öne çıkan “çoğulculuk, tolerans, eşitlikçi ve adaleti vurgu” olmalıdır.

**Bu değerler din ve etnik aidiyet sınırlarını açan, insanı insan
oluşundan dolayı önemseyen değerlerdir.**

**Bu ve benzeri evrensel değerlerin o dönemde Anadolu'da ne denli
gcl bir zemine dayandığını bu gelişmelerden anlayabiliriz.**

**Babailerin zgrlk ve eşitlikçi tutumları heterodoks dervişlerin
uzlaştırıcı evreni olarak nitelendirilebilir.**

**1240 yılında gerçekleştiği düşünülen Babailer isyanı Malya
ovasında gerçekleşen kanlı bir savaşla yenilenlerin kılıçtan
geirilmeleriyle sonuçlandı.**

**Baskı ve sömürüye karşı verilen savaşımın srekliiliğini oluşturan
duyarlılık geleneği zincirinin bir halkasına dönüştü.**

**Anadolu Müslümanlığı ya da halk İslam'ı “ vahdet-i vcd” (varlık
birliği) ve “vahdet-i mevcut” (varlıkların birliği) kavramları
temelinde biçimlenmişti.**

**Varlıkların birliği kavrayışına göre “Allah, varlıkların, doğanın,
evrenin birliğidir; bütün var olanların birliğidir ve bu var oluşun başı
ve sonu yoktur.**

**Tasavvuf ya da halk İslam'ında Allah sevgisi ya da ilahi aşk ile
Allah korkusu kavramları dengelenir.**

Resmi İslam'da başat sylem korku, tasavvufta sevgidir.

**İnsan dışı doğaya bakışta halk İslam'ının genel özelliği insana ve
canlılara öznellik tanımaktır.**

Bu anlayışa göre canlı, cansız bütün varlıkların bir “Can”ı vardır.

**İe dönme, i arınma sonucu inananın kendi ben'inde Tanrı'yı
bulması durumudur.**

**Bu, ancak insanın kendisi ile Tanrı arasında kurduğu aşk ilişkisiyle
bilinir.**

Bu nedenle başkası bu konuda yargıda bulunamaz.

Affedilen bu özellik aynı zamanda “zgrlk”tür.

**Dünyanın maddi nimetleri ile manevi değerleri arasında bir denge
kurulur.**

Devletsel İslam'ın kuramcıları ya da uygulayıcıları genellikle toplumun varlıklı üst kesimlerindedir.

Toplumsal Halk İslam'ı ise maddi nimetler içerisinde boğulmamaya; onlarla manevi değerleri dengelemeye çalışır.

Heterodoks dervişlerin "bir lokma, bir hırka" anlayışı ancak bu çerçevede doğru anlaşılabilir.

Resmi İslam anlayışı kadını kapatıp soyutlar halk İslam'ında kadın erkek ayrımı yoktur, kadın soyutlanıp eve kapatılmaz.

Tüm bunları şöyle yorumlayabiliriz; devlet İslamı, başkalığa, farklılığa, çoğulcu duruma hoşgörü ile bakmaz, doğası gereği de bakamaz.

Merkezi yapı benzeştirmeyi, uyarılıştırmayı öngörür.

Buna karşılık çeşitlilik ve başkalık, yaşam koşullarından kaynaklanan bir zorunluluktur ve dolayısıyla kaçınılmazdır.

Bu iki farklı bakış açısı özleri ve uygulamaları gereği karşıtlaşırlar.

Bu karşıtlaşma eğilimi zaman zaman sertleşebilir; hatta baskıya ve kıyıma veya söz konusu baskı ve kıyıma karşı başkaldırıya dönüşebilir.

Hacı Bektaş Veli, Babailerin bağdaşımçı öğretisinin sürdürücüsü ve savunucusudur.

Hacı Bektaş Veli'nin müritleri için "abdal" kavramı kullanılır.

Hacı Bektaş'ın kökeni olarak Horasan gösterilir.

Şeyh Bedreddin ise Selçuklu kökenli, Edirne yakınlarında bulunan Simav'da yaşayan, Osmanlı yönetim yapısında kadılık yapan bir babanın, feodal aristokrat yapılı bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelir.

Düşünsel gelişiminde İbni Arabi'nin izleri vardır.

Bedreddin, öğrenme ve düşünsel bakımdan özünü yetkinleştirme konusundaki kararlılığı ve yoğun çabasıyla Kahire'de "Pertev-i Rum" (Rum Işığı) diye adlandırılır.

Doğduğu coğrafya, yetiştiği kültür çevresi ve aile ortamı bakımından bir Balkanlı, düşünsel kökü ve doğrultusu ağırlıklı olarak İslam'a ve Anadolu'ya dönüktür.

Bilgiyi sürekli arama ve derinleştirme isteği, Bedreddin'i uzun süre bir yerde bırakmaz.

şeyh Bedreddin öğretisini çekici kılan etkenlerin başında hukuk bilimcisi olarak bilgisinin yoğunluğu ve aydın kişiliğini içselleştirmesi, yoksullar ile dayanışma düşüncesi gelir.

Konu ile ilgili kaynaklar şeyh Bedreddin'in Aydın yöresinde ve diğer yerlerdeki Müslüman olmayan yöre halkı tarafından da coşkuyla karşılandığını anlatır.

Batı Anadolu'da dolaştığı sırada Bedreddin'in etrafında Türkmenlerden oluşan kalabalık bir mürit topluluğu oluştuğu, Börklüce Mustafa ve Torlak Kemal'in de şeyhe bağlananlar arasında bulunduğu ifade edilir.

Ankara Savaşı'ndan sonra yaşanan fetret döneminde taht adayları arasında yoğun ve acımasız bir mücadele yürütülür.

Tahtı devralan Musa Çelebi Rumeli'de bilgeliği ve üstünlüğünden dolayı Bedreddin'e kazaskerlik görevi verir.

Çelebi Mehmet'in yönetimi ele geçirmesiyle başta Bedreddin olmak üzere devlet görevlilerinin bir bölümü de görevlerinden uzaklaştırılır ve şeyh Bedreddin İznik'e sürgüne gönderilir.

Bedreddin İznik'te vakıf mallarına, parasal varlıklara el uzatmaz, her türlü baskı ve yoksulluğa dayanır, hiçbir zaman boyun eğmez ve "Teshil" (Kolaylaştırım) adlı ünlü hukuk eserini burada tamamlar.

1416'da Deliorman'da (Ağadenizi) başlattığı ayaklanma bastırılır, şeyh Bedreddin idama mahkm edilir ve idamı Serez'de gerçekleştirilir.

Bize de onurlu bir isyan geleneğinin önemli halkalarından birini bırakmış olur.

Babailer'den Şeyh Bedreddin'e uzanan isyanlar dönemi bize Anadolu'nun haksızlığa, adaletsizliğe ve eşitsizliğe asla teslim olmayacağını gösteren umut kaynaklarımızdır.

